

Broj: 07-38-SI./19

Ilijaš, 08.10.2019.godine

**STRUČNA SLUŽBA OPĆINSKOG VIJEĆA I
OPĆINSKOG NAČELNIKA**

**INFORMACIJA O USPJEHU UČENIKA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U
UČENJU I ODGOJU U ŠKOLSKOJ 2018/19. GODINI**

Ilijaš, oktobar 2019. godine

UVOD

Informacija o uspjehu učenika osnovnih i srednjih škola u učenju i odgoju u školskoj 2018/19. godini na području Općine Ilijaš pripravljena je u skladu sa Planom i programom rada Općinskog vijeća za 2019. godinu te na ovaj način upoznajemo vijećnike o općem stanju u školama. Ovim materijalom dajemo na uvid pregled uspjeha učenika u učenju i vladanju na kraju navedene školske godine, o realizaciji nastave, inkluziji, takmičenjima, slobodnim aktivnostima, društvenoj i kulturnoj djelatnosti, stručnom nadzoru nad radom škola, te oblicima saradnje i podrške Općine osnovnim školama u cilju unaprijeđenja odgojnoobrazovnog rada.

Informacija je nastala shodno zakonskim određenjima, po kojima ova značajna oblast i osnivačka prava i nadležnost pripadaju Kantonu, a kroz samoupravni djelokrug općina u oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja definisane su nadležnosti koje pripadaju lokalnoj zajednici. Informacija je rađena na bazi školskih izvještaja o realizaciji godišnjih programa rada škola za školsku 2018/19. godinu i godišnjih programa rada škola za školsku 2019/20. godinu, te programskih i planskih aktivnosti koje provodi Općina putem nadležne službe.

1. STANJE U OSNOVNIM ŠKOLAMA NA PODRUČJU OPĆINE ILIJAŠ

1.1. Broj osnovnih škola

Na području općine Ilijaš djeluje pet (5) osnovnih škola i to:

1. JU OŠ "Hašim Spahić"

2. JU OŠ "Stari Ilijaš" sa područnim školama:

- PŠ "Misoča"
- PŠ "Malešići"
- PŠ "Bioča"

3. JU OŠ "Srednje" sa područnim školama:

- PŠ "Gajevi"
- PŠ "Dragoradi"
- PŠ "Kamenica"

4. JU OŠ "Podlugovi" sa područnim školama:

- PŠ "Ljubnići"
- PŠ "Lješevo"

5. PU OŠ "Đulistan"

Broj područnih škola je osam (8) od kojih je pet (5) petorazrednih i tri (3) četverorazredne područne osnovne škole. Nastava u područnim školama provodi se u kombinovanim odjeljenjima zbog udaljenosti centralnih škola od cjelokupnog školskog područja te je u skladu sa Pegaškoškim standardima i normativima.

Pored navedenih redovnih osnovnih škola, na osnovu Rješenja Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo 2005. godine počela je sa radom Osnovna muzička i baletska škola "Novo Sarajevo" područno odjeljenje u Ilijašu, koja vrši obrazovanje djece osnovnoškolskog uzrasta u oblasti muzičke kulture.

1.2. Broj učenika i broj odjeljenja u osnovnim školama u školskoj 2018/19. godine

U školskoj 2018/19. godini u pet (5) osnovnih škola na području općine upisano je ukupno 1.997 učenika koji su nastavu pohađali u 107 odjeljenja. Broj upisanih učenika na početku školske 2019/20. godine iznosi 2.061 što pokazuje povećanje broja učenika u osnovnim školama na području općine Ilijaš.

Inkluzivno obrazovanje, pod kojim se podrazumijeva uključenost djece s poteškoćama u razvoju u redovan nastavni proces implementira se u svim školama. U školskoj 2018/19. godinu nastavu u osnovnim školama pohađa 53 učenika sa poteškoćama u razvoju. Opservaciju učenika vršio je Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju "Vladimir Nazor" Sarajevo, na osnovu nalaza doktora pedijatra, mišljenja logopeda i mišljenja učitelja i pedagoga. U procesu realizacije nastave u odjeljenjima u kojima ima učenika sa poteškoćama u razvoju evidentan je nedostatak asistenata u nastavi kao i logopeda koji su predviđeni Pedagoškim standardima odgojno-obrazovnog procesa. Škole su se i dopisima obraćale Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo za veći angažman asistenata u nastavi ali odgovora nije bilo.

Uporedno brojno stanje učenika i odjeljenja u osnovnim školama u školskoj 2017/18., 2018/19. i 2019/20. dato je u Tabeli br.1.

R.B.	Naziv škole	Školska 2017/18.		Školska 2018/19.		Školska 2019/20.	
		Broj učenika	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj odjeljenja
1.	OŠ "Stari Ilijaš"	534	25	543	26	555	27
2.	OŠ "Hašim Spahić"	645	28	635	28	614	27
3.	OŠ "Srednje"	267	17	228	17	241	17
4.	OŠ "Podlugovi"	413	23	432	23	472	24
5.	OŠ "Đulistan"	171	13	159	13	179	11
Ukupno		2 030	106	1 997	107	2 061	106

Tabela 1. Brojno stanje učenika i odjeljenja u osnovnim školama

1.3. Uspjeh učenika u učenju i vladanju na kraju školske 2018/19. godine

Prema dostavljenim Izvještajima o realizaciji Godišnjeg programa rada za školsku 2018/19. godinu te Godišnjih programa rada za školsku 2019/20. godinu od ukupnog broja učenika koji se ocjenjuju, pozitivan uspjeh ostvarilo je 1.878 učenika. Osam (8) učenika upućeno je na popravni ispit i svi su položili isti. Napominjemo da se ocjenjivanje učenika I razreda izvodi opisno, dok se učenici od II do IX razreda ocjenjuju brojčano. Ocjenjivanje vladanja učenika od I do IX razreda izvodi se opisno. Dalja analiza završetka 2018/19. godine dovodi nas do broja izostanaka učenika osnovnih škola koji je zaista značajan. Tako su u osnovnim školama naše općine učenici ukupno izostali 77.357 školskih časova, od čega je 75.901 opravdanih a 1.456 neopravdanih časova. Ističemo da učenici u pravilu više izostaju opravdano ali da to ne umanjuje činjenicu da je broj izostanaka u svim školama alarmantan i da je neophodno iznalaženje rješenja za smanjenje izostanaka, neopravdanih i opravdanih.

R.B.	Naziv škole	Opravdani	Neopravdani	Ukupno
1.	OŠ "Stari Ilijaš"	19 892	172	20 064
2.	OŠ "Hašim Spahić"	27 645	144	27 789
3.	OŠ "Podlugovi"	12 982	217	13 199
4.	OŠ "Srednje"	8 115	915	9 030
5.	OŠ "Đulistan"	7 267	8	7 275
Ukupno		75 901	1 456	77 357

Tabela 2. Pregled opravdanih i neopravdanih izostanaka učenika osnovnih škola

Veliki broj izostanaka učenika je problem koji postoji duže vrijeme, tako da je, prije svega, potrebno da se ova analiza provede na sastancima stručnih organa škola, vijećima učenika i roditelja, kao i u samim odjeljenskim zajednicama kako bi se kontinuiranim radom i aktivnim uključivanjem svih strana (stručni organi škola, roditelji, učenici, zajednica) došlo do rješenja ovog problema.

R.B.	Naziv škole	Odličan	Vrlodobar	Dobar	Dovoljan	Preveden	Nedovoljan	Srednja ocjena uspjeha
1.	OŠ "Stari Ilijaš"	218	162	96	7	-	1	4,22
2.	OŠ "Hašim Spahić"	315	161	96	3	4	4	4,35
3.	OŠ "Podlugovi"	215	138	75	4	-	-	4,31
4.	OŠ "Srednje"	133	65	26	-	-	-	4,5
5.	OŠ "Đulistan"	114	34	8	-	-	3	4,47
Ukupno		995	560	301	14	4	8	4,37

Tabela 3. Pregled uspjeha učenika osnovnih škola u učenju tokom školske 2018/19.

U tabeli 3. prikazan je uspjeh učenika u učenju na kraju školske 2018/19. godine. Prema planu i programu rada za devetogodišnju osnovnu školu, učenici prvih razreda se opisno ocjenjuju i prema izvještajima osnovnih škola svi učenici su savladali predviđene sadržaje do stepena samostalne primjene znanja ili uz manju pomoć voditelja odjeljenja.

Srednja ocjena općeg uspjeha za svih pet javnih ustanova osnovnih škola je 4,37.

Odgojno-disciplinske mjere

Od ukupnog broja učenika kojima se izriču odgojno-disciplinske mjere (učenici od IV do IX razreda) a koji su pohađali školsku 2018/19. godinu za njih 11 izrečene su sljedeće disciplinske mjere:

Ukor razrednika - 4 učenika

Ukor odjeljenskog vijeća – 4 učenika

Ukor direktora – 2 učenika

Ukor nastavničkog vijeća – 1 učenik

Premještanja u druge škole nije bilo.

U tabeli 4. prikazan je pregled uspjeha učenika u odgoju u osnovnim školama na području općine Ilijaš. Prikazano stanje pokazuje da su učenici tokom školske 2018/19. godine ostvarili primjerno vladanje što je bio i trend prethodnih školskih godina.

R.B.	Naziv škole	Primjerno	Vrlodobro	Dobro	Zadovoljava	Loše
1.	OŠ "Stari Ilijaš"	537	-	-	1	-
2.	OŠ "Hašim Spahić"	452	-	-	-	-
3.	OŠ "Podlugovi"	436	7	5	1	-
4.	OŠ "Srednje"	169	2	-	-	-
5.	OŠ "Đulistan"	125	-	-	-	-

Tabela 4. Pregled uspjeha u odgoju učenika osnovnih škola

1.4. Nastavnici, stručni saradnici i ostali uposlenici u osnovnim školama na području općine Ilijaš

Izvođenje nastavnog procesa, kvalitet odgojno-obrazovne djelatnosti škole, pripremljenost mladih generacija za život i nastavak školovanja u mnogome zavisi od stručnosti onih koji učestvuju u odgojno-obrazovnom procesu, nastavnika i stručnih saradnika. Nastavu u osnovnim školama realiziraju nastavnici razredne i predmetne nastave. U osnovnim školama na području općine Ilijaš zaposleno je ukupno 172 radnika od kojih je 170 nastavnika (nastavnici razredne nastave i nastavnici predmetne nastave) i 72 izvan nastavnog procesa (pedagog, socijalni radnik, direktor, bibliotekar, sekretar, finansijski radnik, radnici na održavanju čistoće i sl.). Broj nastavnika potrebnih za realizaciju nastave proizlazi iz sedmičnog fonda sati svakog pojedinog predmeta koji je propisan nastavnim planom i programom.

R.B.	Naziv škole	Nastavno osoblje	Ostali zaposlenici	Ukupno
1.	OŠ "Stari Ilijaš"	38.6	17	55.6
2.	OŠ "Hašim Spahić"	37.7	17	54.7
3.	OŠ "Podlugovi"	41	16	57
4.	OŠ "Srednje"	28	16	44
5.	OŠ "Đulistan"	25	6	31
Ukupno		170	72	172

Tabela 5. Broj zaposlenih u osnovnim školama

Nastavnike kojima se umanjuje nastavna norma u zavisnosti od broja odjeljenja, škole zbrinjavaju preraspodjelom na nivou škole unutar zakonskog okvira i profila nastavnika. Ukoliko to nije moguće škola nastavnika proglašava tehnološkim viškom. Tehnološki višak zbrinjava se na osnovu prijedloga škole i rješenja resornog ministarstva kao prioritet u drugim školama. Pojedini nastavnici rade u dvije, pa i tri osnovne škole kako bi dopunili nastavnu normu. Za obavljanje pedagoških, pedagoško-psiholoških i bibliotekarskih poslova osnovna škola ima stručne saradnike: pedagoga i bibliotekara, a može imati i psihologa, socijalnog radnika i druge saradnike. Broj stručnih saradnika i saradnika, te obavljanje njihovih poslova u osnovnoj školi, utvrđuje se u skladu sa Pedagoškim

standardima.

Kako bi se proces implementacije modela inkluzivnog obrazovanja u osnovnim školama unaprijedio, potrebno je zapošljavanje stručnih kadrova. Prvenstveno se misli na: defektologe, logopede, surdoaudiologe, edukatore-rehabilitatore i sl. U procesu realizacije nastave te implemetacije modela inkluzivnog obrazovanja značajnu ulogu imaju i volonteri/pripravnici koje škole angažuju u skladu sa raspoloživim kapacitetima i programima Zavoda za zapošljavanje.

1.5. Vannastavne aktivnosti i takmičenja

U svim osnovnim školama općine veliki broj učenika uključen je u vannastavne aktivnosti kroz rad sekcija, koje su raznolike te omogućavaju učenicima da razvijaju svoje talente i znanje. U svim školama postoje kulturno-umjetničke, tehničke i nastavne, sportske te ostale sekcije koje su prikazane u tabeli br. 6. Rezultate rada mnogih od ovih sekcija možemo vidjeti prilikom obilježavanja značajnih datuma, ne samo za školu, nego i za općinu. Škole sa svojim sekcijama uvijek se rado odazovu na poziv za učešće na nekoj od manifestacija. Trud i vrijedan rad učenika koji učestvuju u vannastavnim aktivnostima rezultira izvanrednim plasmanima na svim takmičenjima. U skladu sa Kalendarom takmičenja, smotri i drugih manifestacija u organizaciji i učešću Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo/Prosvjetno-pedagoškog zavoda sve osnovne škole na području općine Ilijaš u saradnji sa Općinom Ilijaš organizuju i provode općinska takmičenja iz bosanskog jezika i književnosti, matematike, fizike, informatike, geografije, engleskog jezika, njemačkog jezika, tehničke kulture te smotru kulturno-umjetničkog stvaralaštva. Učenici osnovnih škola sa područja općine Ilijaš predstavljaju općinu i na kantonalnim i federalnim takmičenjima te ostvaruju zapažene rezultate. U okviru vannastavnih aktivnosti sve škole na području općine Ilijaš organizuju i izlete, posjete i ekskurzije učenika tokom cijele godine. Učenici imaju priliku posjetiti najznačajnije kulturno-historijske znamenitosti Bosne i Hercegovine, muzeje i galerije, sajmove knjiga i sl. Pored navednog Ministarstvo obrazovanja, nauke i mladih Kantona Sarajevo u saradnji sa općinom finansira Škole plivanja, skijanja i planinarenja za učenike osnovnih škola. Također, veliki broj osnovaca učestvuje u radnim akcijama u kojima iskazuju svoj odnos prema okolini te kroz obilježavanje značajnih ekoloških datuma ukazuju na značaj zaštite i očuvanja prirode.

R.B.	Naziv škole	Kulturno-umjetničke sekcije	Tehničke i nastavne sekcije	Sportske sekcije	Ostale sekcije
1.	OŠ "Stari Ilijaš"	Likovna, hor, literarna, dramsko-recitatorska, ritmička, fotograska, folklor, vjerski hor i kaligrafska sekcija	Engleski, turski, CIVITAS, informatička, tehnička, ekološka, cvjećarska, mladi historičari, NUS i Prva pomoć te Škola saobraćajne patrola	Odbojkaška sekcija i mali fudbal	Izrada školskog časopisa
2.	OŠ "Hašim Spahić"	Likovna, mali hor, veliki hor i orkestar, hor ilahija i kasida, literarna, dramsko-recitatorska, ritmička, folklor, mali kreativci te hrana, zdravlje i kuhanje	Engleski, turski, njemački, informatička, tehnička, ekološka, mladi matematičari, geografska, mladi hemičari, historijska i biološka sekcija	Odbojkaška, sportska sekcija i atletika	Planinarska, izviđačka, ekološka sekcija te NUS i Prva pomoć

3.	OŠ "Podlugovi"	Dramsko-literarna sekcija, hor i orkestar, recitatorsko-novinarska, likovna sekcija uz estetsko uređenje škole, hor ilahija i kasida, ljubitelji filmske umjetnosti, mali hor, recitatorska sekcija, folklor, dramska sekcija te mali kreativci	Tehničko-saobraćajna sekcija, ekolozi, pomladak Crvenog križa, CIVITAS, informatička sekcija i uređenje web stranice škole, mladi matematičari, mladi fizičari, mladi geografi, engleska i njemačka sekcija te vjeronauka	Atletika, odbojka i košarka	-
4.	OŠ "Srednje"	Folklor, horska i dramska sekcija, orkestar, literarno-recitatorska i sekcija vjeronauke	Ekološka, historijska, mladi geografi, NUS i PP, CIVITAS, tehnička i informatička sekcija i likovna sekcija	Odbojka i atletika	Ostale vannastavne aktivnosti
5.	OŠ "Đulistan"	Horska, dramsko-recitatorska, klub čitalaca, likovna sekcija i bulbuli	Mladi anglisti, novinarska, mladi informatičari, mladi matematičari, mladi tehničari, mladi fizičari, mladi geografi, kreativna radionica, sekcija vjeronauke i cvječarska sekcija	Sportska sekcija	-

Tabela 6. Pregled sekcija u osnovnim školama

1.6. Saradnja među školama

Saradnja među osnovnim školama na području općine Ilijaš postoji ali uglavnom se odvija kroz takmičenja u znanju i sportu. Zajedničkih projekata u pravom smislu riječi nema. Međutim, škole su dale niz konkretnih prijedloga za poboljšanje buduće saradnje: učešće škole gosta na priredbi, organizacija festivala na nivou općine na kojima bi se promovirala kulturna i historijska bogatstva naše općine i približila se učenicima i zajednici, podsticanje stvaralaštva kroz dramske, likovne, literarne i druge susrete učenika na nivou općine Ilijaš te priprema i predstavljanje zajedničkih projekata. Kad je riječ o saradnji osnovnih i srednjih škola ona se uglavnom odvija kroz posjete učenika IX razreda JU SŠC "Nedžad Ibrišimović" s ciljem profesionalne orijentacije.

1.7. Saradnja sa roditeljima

Saradnja sa roditeljima odvija se kroz individualne razgovore sa roditeljima (informacije), roditeljske sastanke, Vijeće roditelja, radionice, okrugle stolove, predavanja, zajedničke seminarime sa učenicima i nastavnicima, učešće roditelja na časovima kroz prezentaciju svoga zanimanja i razne manifestacije koje organizuje škola (priredbe, druženja, takmičenja i sl.). Nastavnici i uprava škole nastoje roditeljima olakšati pristup informacijama kada su oni, iz opravdanih razloga, spriječeni da dođu u školu. Roditeljima su na raspolaganju i dežurni pedagozi i pomoćnici direktora. Škole se, za sada, susreću uglavnom sa manjim problemima zanemarivanja djece od strane roditelja u smislu nedovoljne brige o obavezama i pravima djeteta. U takvim situacijama razrednici i pedagoška služba imaju veoma važnu ulogu. Radi se prvenstveno o socijalno ugroženim

porodicama, nepotpunim porodicama, porodicama romske nacionalnosti, roditeljima koji su u sukobu sa zakonom i sl. Također, u skladu sa Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo, roditelji učenika bili su uključeni u organizaciju ekskurzija, izleta i posjeta te raznih manifestacija u školi. Sve škole imaju veoma dobru saradnju sa Vijećem roditelja.

1.8. Uvjeti rada u osnovnim školama i realizirani projekti

Pored savremenih nastavnih planova i programa, za kvalitetno obrazovanje veoma je bitan i ambijent te tehnička opremljenost škole u kojoj se odvija proces učenja. Uz podršku Općine Ilijaš te nadležnog ministarstva školski objekti na području općine Ilijaš stekli su dobre uslove za realizaciju odgojno-obrazovnog procesa. Međutim, itekako još postoje nedostaci i problemi sa kojima se škole susreću zbog nedostatka finansijskih sredstava. Kako bi se poboljšali uslovi rada, škole u saradnji sa raznim institucijama i organizacijama realiziraju brojne projekte i kontinuirano rade na iznalaženju novih načina finansiranja tih projekata. Opremljenost nastavnim sredstvima i pomagalicama je solidna, bibliotečki fond zadovoljava, ali ga je neophodno stalno obnavljati novim naslovima i stručnom literaturom. Bez obzira na okolnosti, svaka osnovna škola se trudi da realizira projekte od značaja za unapređenje nastavnog procesa.

U osnovnoj školi "Stari Ilijaš" u Ilijašu nastava se izvodi u 10 kabineta i 9 učionica za rad. Pored navedenih prostorija škola ima fiskulturnu salu u kojoj se izvodi nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja koja još nije u potpunosti opremljena nastavnim sredstvima i opremom za tjelesni odgoj. Opremljenost kabineta i učionica namještajem i opremom u potpunosti zadovoljava potrebe savremene nastave, međutim kad su u pitanju nastavna sredstva i očigledna sredstva treba istaći da istih dosta nedostaje. Škola nema dovoljno nastavnih sredstava sa kojim bi se izvodila savremena nastava. Nastavna sredstva se sporo nabavljaju jer su problem finansije. Školska biblioteka nema propisani fond školske lektire predviđen Nastavnim planom i programom. Nabavka nastavnih sredstava, školske lektire, stručne literature i časopisa i drugih sredstava i učila je prioritetan zadatak u narednom periodu.

Tokom rata svi školski objekti na području općine Ilijaš bili su znatno oštećeni ili porušeni. Centralna škola "Hašim Spahić" u Ilijašu je u tri navrata adaptirana doniranim sredstvima, jer je adaptacija vršena parcijalno, te je objekat trenutno u dobrom stanju. S obzirom da objekat nije u potpunosti prilagođen standardima za školske objekte, nema kabineta–prostora za nastavnika, uzani hodnici i stepeništa u kojima se stvara gužva pri odlasku i dolasku učenika do kabineta, problem nedostatka prostora za nesmetan rad sekcija i vannastavnih aktivnosti škole, a prostor je posebno nedovoljan ako se uzme u obzir provođenje reformi osnovnog obrazovanja i odgoja čine limitirajućim odgojno-obrazovni rad u školi. Nedostaje višenamjenska sala, produženi boravak i kuhinja. Ispod većeg dijela zgrade se nalazi podrum u koji se, kod velikih padavina, vraća voda i tako ga plavi. U toku ljetnog raspusta 2016. godine u potpunosti je implementiran Projekat „Potpune energetske efikasnosti“ - promijenjena kompletna fasadna stolarija, ugrađena termofasada, djelimično renovirana grejna podstanica i djelimično ugrađena led rasvjeta. U međuvremenu, ugrađena je i renovirana led rasvjeta u svim hodnicima, kancelarijama i u nekoliko kabineta. Također, u VI mjesecu 2018. godine počela je izgradnja nove fiskulturne sale dimenzija 30x18m² i ista je završena i puštena u upotrebu u aprilu 2019. godine čime su učenici škole dobili odlične uslove za izvođenje nastave iz predmeta TZO. Objekat je djelimično ograđen.

U osnovnoj školi "Podlugovi" u Ilijašu nastava se izvodi u 8 kabineta i 10 učionica za rad. Škola nema dovoljno nastavnih sredstava sa kojim bi se izvodila savremena nastava. Nastavna sredstva se sporo nabavljaju jer su problem finansije. U proteklom periodu JU OŠ "Podlugovi" odobrena su finansijska sredstva u iznosu od 25.000,00KM za izvođenje radova na vanjskom uređenju dvorišta škole. Sufinansirana je nabavka sportskih rekvizita za izvođenje nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja u vrijednosti od 3.500,00KM. U cilju omogućavanja kvalitetnih uslova za boravak u područnoj školi Ljubinići, odobrena su sredstva u vrijednosti 5.945,00KM za nabavku i montažu opreme za poboljšanje centralnog grijanja u područnoj školi Ljubnići.

U osnovnoj školi "Srednje" nastava se izvodi u 9 učionica i 20 kabineta. U tom pogledu potrebno je nastaviti započete aktivnosti opremanja učionica i kabineta za pojedine predmete u cilju omogućavanja kvalitetnih uslova za rad i boravak učenika u školi. Pored navedenog, potrebno je izvršiti rekonstrukciju centralnog grijanja u centralnoj školi, obnoviti fasadu objekta centralne škole te zamjeniti stolariju. Kako bi se uspješno realizovale savremene metode nastave nepohodna je nabavka multimedijalnih nastavnih sredstava te poboljšanje bibliotekarskog fonda škole.

Nastava u osnovnoj školi "Đulistan" izvodi se u 7 kabineta i 15 učionica. Nastava se odvija u zgradi škole čija površina i opremljenost zadovolja trenutne potrebe škole. Za realizaciju časova tjelesnog i zdravstvenog odgoja, kao i određenih vannastavne aktivnosti koristi se sportska sala sa pratećim sadržajima čiji je vlasnik "Perzijsko-bosanski koledž sa internatom". U školskoj biblioteci trenutno ima 4666 knjiga, od čega 450 knjiga u fondu za nastavnike. Na istoj adresi osnivač posjeduje Ustanovu u privatnoj svojini "Perzijsko-bosanskog koledž sa internatom". Ove dvije ustanove zajedno koriste usluge kuhinje kao i pojedinu tehničku opremu.

2. STANJE U SREDNJIJIM ŠKOLAMA NA PODRUČJU OPĆINE ILIJAŠ

2.1. Broj srednjih škola

Na području općine Ilijaš djeluju dvije (2) srednje škole i to:

1. JU Srednjoškolski centar "Nedžad Ibrišimović" i
2. PU "Perzijsko-bosanski koledž sa internatom" Lješevo

2.2. Broj učenika i broj odjeljenja u srednjim školama

U školskoj 2018/19. godini u dvije (2) srednje škole na području općine nastavu je pohađalo ukupno 443 učenika koji su nastavu pohađali raspoređeni u 22 odjeljenja. Broj upisanih učenika na početku školske 2019/20. godine iznosi 447 u 23 odjeljenja što pokazuje znatno malo povećanje broja učenika u srednjim školama na području općine Ilijaš. U školama nisu formirana posebna odjeljenja za učenike sa poteškoćama u razvoju. U školskoj 2018/19. godinu nastavu u srednjim školama pohađalo je 16 učenika sa poteškoćama u razvoju, uz napomenu da je većina smetnji višestruka te su pojedini učenici svrstani u više kategorija.

Učenici sa poteškoćama u razvoju svoje obrazovne potrebe zadovoljavaju kroz uključenost u redovno obrazovanje (inkluzivna nastava), te je na taj način osobama sa različitim oblikom individualnosti omogućeno aktivno i ravnopravno sudjelovanje u društvu. Svi takvi učenici uključeni su u redovni nastavni proces prema prilagođenom nastavnom planu i programu koji prave sami nastavnici. U procesu realizacije nastave u odjeljenjima u kojima ima učenika sa poteškoćama u razvoju evidentan je nedostatak asistenata u nastavi kao i logopeda koji su predviđeni Pedagoškim standardima odgojno-obrazovnog procesa. Škole su se i dopisima obraćale Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo za veći angažman asistenata u nastavi ali odgovora nije bilo.

Kao i prethodnih godina, najveći broj učenika upisan je u JU SŠC "Nedžad Ibrišimović", u kojoj se realizuje gimnazijsko obrazovanje u tri izborna područja: opći smjer, jezičko te prirodno izborna područje kao i specifično područje: gimnazija informatičkog usmjerenja/izbornog područja. Učenici se obrazuju za sljedeća zanimanja: Mašinski tehničar konstruktor na računar, automehaničar, autolimar, bravar, zavarivač, frizer-vlasuljar, kozmetičar i prodavač te je uvedeno specifično zanimanje: operater na CNC mašinama. Praktična nastava se izvodi u školi za sljedeća stručna zanimanja: frizer-vlasuljar, kozmetičar, automehaničar, zavarivač, bravar, instalater za plinske instalacije, autolimar i mašinski tehničar dok se praktična nastava van škole odvija za sljedeća zanimanja: operateri na CNC mašinama, frizeri i prodavači. Realizovan je cjelokupan fond časova opće obrazovne, stručno-teorijske, izborne i praktične nastave kako je i planirano za školsku 2018/19. godinu.

"Perzijsko-bosanski koledž sa internatom" je ustanova u privatnoj svojini. Zastupljena su 4 izborna područja i to: matematičko-informatičko, pedagoško-psihološko i jezičko, matematičko-informatičko i jezičko. Realizovan je predviđeni fond sati i ostali nastavni sadržaji predviđeni nastavnim planom i programom rada škole za školsku 2018/19. godinu.

Uporedno brojno stanje učenika i odjeljenja u srednjim školama u školskoj 2017/18., 2018/19. i 2019/20. dato je u Tabeli br.7.

R.B.	Naziv škole	Školska 2017/18.		Školska 2018/19.		Školska 2019/20.	
		Broj učenika	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj odjeljenja
1.	SŠC "Nedžad Ibrišimović"	406	18	409	18	414	19
2.	"Perzijsko-bosanski koledž sa internatom"	40	4	34	4	33	4
Ukupno		446	22	443	22	447	23

Tabela 7. Brojno stanje učenika i odjeljenja u srednjim školama

2.3. Uspjeh učenika u učenju i odgoju na kraju školske 2018/19. godine

Prema dostavljenim Izvještajima o realizaciji Godišnjeg programa rada za školsku 2018/19. godinu te Godišnjih programa rada za školsku 2019/20. godinu od ukupnog broja učenika pozitivan uspjeh u školskoj 2018/19. ostvarilo je 435 učenika. Osm (8) učenika imali su tri i više nedovoljnih ocjena te će ponoviti razred. Neocjenjenih učenika nije bilo. Srednja ocjena uspjeha učenika u SŠC "Nedžad Ibrišimović" tokom školske 2018/19. godine iznosi 3.79 a "Perzijsko-bosanskog koledža sa internatom" 4.41.

R.B.	Naziv škole	Odličan	Vrlodobar	Dobar	Dovoljan	Nedovoljan	Srednja ocjena uspjeha
1.	SŠC "Nedžad Ibrišimović"	96	159	134	12	8	3,79
2.	"Perzijsko-bosanski koledž sa internatom"	19	10	5	-	-	4,41
Ukupno		115	169	139	12	8	4,1

Tabela 8. Pregled uspjeha učenika osnovnih škola u učenju tokom školske 2018/19.

Kao i svake godine zabrinjava neredovno pohađanje nastave. Prema izvještajima naših škola broj izostanaka nastavnih sati učenika na kraju školske 2018/19. godine iznosio je 27 664, od čega je 34 618 izostanaka opravdanih a 3 046 neopravdanih časova. Kao i kod osnovnih škola, učenici u pravilu više izostaju opravdano, ali to ne umanjuje činjenicu da je broj izostanaka u svim školama alarmantan i da je neophodno iznalaženje rješenja za smanjenje izostanaka, neopravdanih i opravdanih.

R.B.	Naziv škole	Opravdani	Neopravdani	Ukupno
1.	SŠC "Nedžad Ibrišimović"	22 799	3 018	25 817
2.	"Perzijsko-bosanski koledž sa internatom"	1 819	28	1 847
Ukupno		24 618	3 046	27 664

Tabela 9. Pregled opravdanih i neopravdanih izostanaka

Odgojno-disciplinske mjere

Od ukupnog broja učenika koji su pohađali školsku 2018/19. godinu za njih 110 izrečene su sljedeće odgojno-disciplinske mjere:

Ukor razrednika: 29 učenika

Ukor Odjeljenjskog vijeća: 32 učenika

Ukor direktora: 21 učenik

Ukor Nastavničkog vijeća: 28 učenika

Isključenih učenika i premještaja u druge škole nije bilo.

U tabeli 10. prikazan je pregled uspjeha iz odgoja učenika u srednjim školama na području općine Ilijaš. Prikazano stanje pokazuje da su učenici tokom školske 2018/19. godine ostvarili primjerno vladanje što je bio i trend prethodnih školskih godina.

R.B.	Naziv škole	Primjerno	Vrlodobro	Dobro	Zadovoljava	Loše
1.	SŠC "Nedžad Ibrišimović"	299	29	32	21	28
2.10.20 19	"Perzijsko- bosanski koledž"	37	3	-	-	-

Tabela 10. Pregled uspjeha u odgoju učenika srednjih škola

2.4. Nastavnici, stručni saradnici i ostali uposlenici u srednjim školama na području općine Ilijaš

Izvođenje nastavnog procesa i kvalitet odgojno-obrazovne djelatnosti škole zavise od stručnosti onih koji učestvuju u odgojno-obrazovnom procesu, nastavnika i stručnih saradnika. U dvije srednje škole na području naše općine direktno u nastavi tokom školske 2018/19. godine bio je angažiran 63 uposlenik, a njihov broj proizlazi iz sedmičnog fonda sati svakog pojedinog predmeta koji je propisan nastavnim planom i programom. Van nastavnog procesa radila su 25 uposlenika (direktori, pomoćnici direktora, pedagozi, bibliotekari, administrativno-finansijski radnici, domari, radnici na održavanju čistoće i sl). Ukupan broj radnika u srednjim školama iznosio je 88 uposlenika.

R.B.	Naziv škole	Nastavno osoblje	Ostali zaposlenici	Ukupno
1.	SŠC "Nedžad Ibrišimović"	41	17	58
2.	"Perzijsko-bosanski koledž sa internatom"	22	8	30
Ukupno		61	25	88

Tabela 11. Broj zaposlenih u srednjim školama

Svi nastavnici imaju propisanu stručnu spremu i profil zanimanja, što znači da je sva nastava stručno zastupljena. Veliki broj nastavnika iz obje škole dopunjava normu u drugoj školi, na području općine, ali i šire. Prosvjetno-pedagoški zavod Kantona Sarajevo vršio je redovan nadzor nad radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim školama te kontinuirano pratio njihov rad i vršio ocjenjivanje rada prema važećem pravilniku koji regulira ovu oblast. Osim toga, praćenje rada nastavnika bila je redovna obaveza direktora i pedagoga svake škole.

2.5. Vannastavne aktivnosti, takmičenja i projekti

U razvijanju učeničkih vještina, pored osnovnog edukacijskog programa, značajan doprinos daju i vannastavne aktivnosti. One obuhvataju različite aktivnosti učenika u školi i organizaciji škole izvan programa redovne nastave, gdje učenici mogu proširiti svoja interesovanja. Slobodnijom organizacijom, planskim izvođenjem i raznovrsnijim sadržajima vannastavnih aktivnosti zadovoljavaju se posebne sklonosti i interesovanja učenika, te su integralni dio odgojno-obrazovnog rada škole. Ove aktivnosti su od posebnog značaja, kako za učenike, tako i za odgojno-obrazovne ustanove. Svoje znanje i vještine srednjoškolci naših škola dopunjavaju kroz aktivnosti u nizu sekcija koje rade pod stručnim nadzorom nastavnika, koje predstavljamo u tabeli 12.

R.B.	Naziv škole	Kulturno-umjetničke sekcije	Nastavne sekcije	Sportske sekcije	Ostale sekcije	Broj uključenih učenika
1.	SŠC "Nedžad Ibrišimović"	Dramsko-recitatorska, rmuzička-hor i orkestar, klub likovnih stvaralaca i klub lijepe riječi	CIVITAS, klub kreativnih mašinalaca, ekološka sekcija, salon ljepote, psihološka podrška i konstruisanje putem računara	Nogometni klub, atletska sekcija i sport-stoni tenis	Vijeće učenika i Udruženje-liga trezvenosti	261
2.	"Perzijsko-bosanski koledž sa internatom"	Recitatorska i dramska sekcija	Klub matematičara, klub fizičara, klub informatičara, geografska sekcija, sekcija engleskog jezika i CIVITAS	Odbojkaška i nogometna sekcija		106

Tabela 12. Pregled sekcija u srednjim školama

Aktivnim učešćem u radu sekcija učenici ne samo da proširuju svoja znanja, nego i razvijaju interesovanje za društveno-koristan rad i osposobljavaju se za aktivno učestvovanje u društvenom životu jer vrijeme ispunjavaju konstruktivno i kreativno. Uvijek su prisutni na kulturnim i sportskim manifestacijama i javnim aktivnostima u lokalnoj zajednici. Kao i svake školske godine ilijaški srednjoškolci učestvovali su na brojnim takmičenjima na općinskom, kantonalnom i federalnom nivou a posebno je značajan svjetski uspjeh učenice SŠC "Nedžad Ibrišimović" Amne Bašić, koja je na Svjetskom takmičenju frizera u Parizu ostvarila I mjesto te time postala juniorska svjetska šampionka.

Na osnovu Pravilnika o organizaciji i realizaciji izleta, studijskih posjeta, ekskurzija, kampovanja/logorovanja, društveno korisnog rada, škole su tokom školske 2018/19. godine realizovale niz aktivnosti za učenike i usposlenike škola. Shodno navedenom, organizovani su jesenji i proljetni izleti, studijski posjete, terenska nastava te ekskurzija za učenike. Tokom školske 2018/19. godine SŠC "Ilijaš" realizovao je i niz projekata iz oblasti aktivizma:

- U saradnji sa OO "Iskoristi dan – Carpe Diem" realizovan projekat "Pokaži šta znaš"
- Projekat međunarodne saradnje - studijska posjeta Izmiru (Turska)
- Saradnja sa Bit alijansom na jačanju kompetencija nastavnika
- Model International Criminal Court (MICC) Sarajevo - Mreža Zapadnog Balkana
- MICC Mostar- Projekat "Bosna i Hercegovina: Animiranje mladih za pomirenje "Budi inspiracija (YIHRBiH, USAID, NDI, Infohouse, WeB)
- Debatna akademija Zenica (YIHRBiH, USAID, NDI, Infohouse)
- Godišnja konferencija USAID -a Projekt Mobilizing Youth for Reconciliation - Be the inspiration (YIHR, USAID , NDI, Infohouse) Hotel Hollywood Sarajevo
- Youth meeting u slopu Projekta " Animiranje mladih za pomirenje" (USAID, NDI, YIHR, Infohouse) Hotel Vučko Jahorina

U okviru svojih aktivnosti škola je ostvarila saradnju sa Crvenim križom Općine Ilijaš, EUFOR-om, MUP KS, Fakultetom za saobraćaj, Udruženjem "Djeca stubovi svijeta" te Udruženjem NARKO-NE.

"Bosansko-perzijski koledž sa internatom" također je ostvario izvrsnu saradnju sa institucijama te su učenici ove škole uzeli učešće u relizaciji obilježavanja "Dana državnosti" u općinama Ilijaš, Breza i Visoko. Pored navedenog, tokom školske godine ostvarena je saradnja i sa Udruženjem roditelja ubijene djece Sarajeva, Franjevačkim centrom u Visokom, Burch univerzitetom te MUP PU Ilijaš.

2.6. Saradnja sa roditeljima

Saradnja škola sa roditeljima planirana je i odvija se uglavnom kroz roditeljske sastanke koji mogu biti opći i odjeljski. Opći roditeljski sastanak organizira se za učenike prvog razreda, a cilj mu je upoznavanje roditelja sa Pravilima škole, pravima i dužnostima učenika i roditelja. Ovakav roditeljski sastanak organizira se i za učenike trećeg razreda zbog organizacije maturalne ekskurzije. Sadržaj roditeljskih sastanaka proizlazi iz rezultata ostvarenih na polugodištu i problema koji se uoče u toku nastave. Individualna saradnja sa roditeljima ostvaruje se organizovanim susretima razrednika i roditelja u terminima koji odrede razrednici. Škole dobru saradnju ostvaruju sa Vijećima roditelja koji su uključeni u organizaciju izleta i ekskurzija, obilježavanja dana škole te analizu uspjeha učenika u učenju i vladanju na kraju I i II polugodišta školske godine.

2.7. Stanje školske infrastrukture

Nastavni proces u SŠC "Nedžad Ibrišimović" realizuje se u 9 kabineta, 9 učionica te 3 radionice. Kabineti i učionice su namjenski uslovne i opremljene dok su radionice uslovne ali samo djelomično opremljene. Škola posjeduje biblioteku u okviru koje se nalazi čitaonica. Zbog procesa izgradnje nove sportske sale, nastava iz tjelesnog i zdravstvenog odgoja odvija se u Sportskoj dvorani Ilijaš. Tokom protekle školske godine izvršeni su radovi na rekonstrukciji unutrašnje rekonstrukciji škole, zamjenjena su vrata na učionicama. Pored navedenog izvršena je sanacija krova u učeničkim radionicama. U cilju omogućavanja kvalitetnijeg nastavnog procesa te boravka u školi, potrebno je unaprijediti materijalno-tehničku opremljenost škole.

"Perzijsko-bosanski koledž sa internatom" kao privatna ustanova raspolaže sa 3 kabineta, 4 učionice i 1 laboratorijem. U okviru škole nalazi se i sala za tjelesni odgoj te biblioteka sa čitaonicom kao i kuhinja te internat za boravak učenika. Škola raspolaže i nastavnim sredstvima, opremom i pomagalicama za rad a kao jedan od ciljeva za unaprijeđenje nastavnog procesa navedena je nepohodnost unaprijeđenja materijalno-tehničkih sredstava škole.

ZAKLJUČAK

Planom i programom rada Općinskog vijeća Ilijaš za 2019. godinu, previđeno je razmatranje Informacije o uspjehu učenika osnovnih i srednjih škola u učenju i odgoju u školskoj 2018/19. godini. Služba za društvene djelatnosti i poslove mjesnih zajednica pristupila je izradi Informacije na osnovu izvještaja o realizaciji godišnjih programa rada škola za školsku 2018/19. godinu i Godišnjih programa rada za školsku 2019/20. godinu, a na osnovu Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 23/17 i 33/17) i Zakona o srednjem obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 23/17). Informacije se na uvid dostavlja Općinskom vijeću Ilijaš u cilju upoznavanja sa svim relevantnim podacima, problemima i potrebama sa kojima se susreću osnovne i srednje škole sa područja općine Ilijaš. Iako je Skupština Kantona Sarajevo osnivač svih škola te da iste posluju na principu trezorskog poslovanja, veoma je značajna uloga lokalne samouprave u procesu pružanja kvalitetnog odgojno-obrazovnog procesa te opremljenosti škola. U svakodnevnom radu škole se susreću sa nizom problema, posebno finansijske prirode, koja nisu dovoljna za realizaciju svih potreba i projekata škola. Bez obzira na navedeno, planirani nastavni i vannastavni sadržaji za školsku 2018/19. godinu su uspješno realizirani. Najuočljiviji problem koji smo detektovali prilikom izrade Informacije jeste veliki broj izostanaka sa nastavnih sati. I ranije analize podataka koje škole dostavljaju su pokazale postojanje navedenog problema. Budući da broj izostanaka sa nastave ima tendenciju rasta predlažemo da se hitno pronađe način na koji bi se osigurao kontinuiran rad i aktivno uključivanje stručno razvojnih grupa u školama, kao i roditelja učenika na rješavanju ovog problema. Osjetan je nedostatak stručnih saradnika naročito asistenata u nastavi, logopeda i defektologa, a dijelom i psihologa koji bi radili sa učenicima koji imaju teškoća u praćenju redovne nastave usljed psiho-fizičkog stanja. Predlažemo da se općinskim budžetom za narednu godinu planiraju sredstva namijenjena za finansiranje projekata koji su predloženi za poboljšanje saradnje među školama (festivali, dodatna takmičenja, kulturno-historijske posjete, literarne i dramske susrete na nivou općine Ilijaš). Potrebno je nastaviti davanje podrške realizaciji vannastavnih aktivnosti, školskih i sportskih sekcija. Posebno je značajno uključivanje školske populacije u takmičarskim programima te obilježavanjima značajnih događaja i datuma na prostoru Općine. Također, od značaja je davanje podrške saradnji sa stručnim nevladinim udruženjima i organizacijama, koji u fokusu rada imaju populaciju mladih.

OBRADIVAČ:

Služba za društvene djelatnosti i poslove mjesnih zajednica